

אור הנר

עזר: נדיה אטון

דבר העזר

"מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו... מי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו"

מיד אל שלוש מאות אנשיו, חילק להם שופרות ולפידים מוחבאים בתוך כדי חרס, והקיץ את מחנה מדין בחצות הלילה. ברגע האות, ניפצו כל הלוחמים את כדי החרס בבת אחת ברעש אדיר, חשפו את האורות הבוערים, תקעו בשופרות וזעקו בכל כוחם: "חרב לה' ולגדעון!".

הבהלה והכאוס היו כה עצומות, עד שהמדיינים המבוהלים היו בטוחים שהם מותקפים על ידי צבא ענק, ובתוך הפאניקה ה' גרם להם להפנות את חרבותיהם איש ברעהו ולברוח במנוסה.

בשלב המרדף, גדעון קרא בחזרה לשאר השבטים, אנשי שבט אפרים חיסלו את שרי מדין עורב וזאב, ובהמשך המרדף נלכדו גם המלכים זבח וצלמונע. הניצחון המוחץ והבלתי יאומן הזה חקק בלב העם אמת נצחית אחת: הניצחון אינו תלוי במספר החיילים או בכוח הזרוע, אלא בהשגחה האלוקית העליונה, וכך ידעו כולם כי ה' לבדו הוא המושיע של ישראל.

היסוד העמוק הזה מלווה אותנו בדיוק באותו האופן גם בחייו הפרטיים והיומיומיים של האדם. לפעמים, אדם זוכה להגיע להישגים מרשימים, בונה בית, רוכש רכב מיוחד או קוצר הצלחה כלכלית. ברגעים אלו, הטבע האנושי עלול להוביל אותו למחשבה המוטעית שהכול שייך לו בזכות עצמו, מפני שהוא זה שעמל ונטע.

התוצאה המזערית של תחושת הבעלות הזו מתגלה כאשר הוא פוגש באחי או בחברו שנמצא במצוקה קשה ומשווע לעזרה. באותו הרגע הוא עלול לעצום את עיניו ולחשוב לעצמו: "מדוע שאתן לו מהממון הפרטי שלי? הרי אני עבדתי עבור הכסף הזה!". כאן בדיוק מגיע בורא עולם, מנפץ את אשליית הכוח ומזכיר לנו בעוצמה: אחי היקר, דע לך ששום דבר אינו שלך באמת. נכון שפעלת ובנית, אך הבריאות, השכל, ההזדמנויות והברכה - כולם ניתנו לך כפיקדון יקר ישירות מידו של בורא העולמים, ואילו הוא לא היה רוצה בכך, לא היה בידך כלום.

הממון והשפע שזכינו בהם הם צינור שנועד לעבור הלאה, וכשאנחנו מבינים את האמת הזו ופותרים את היד כדי להעניק למי שצריך, אנחנו הופכים לשותפים של הקב"ה בבניין העולם. ובזכות הנתינה הזו, יפתח גם בורא עולם את אוצרות השמיים, ישפיע עלינו ברכה והצלחה, ויוסיף לנו כהנה וכהנה בכל מעשי ידיו אמן, שבת שלום וחודש טוב ומבורך.

קשות של המדיינים והעמלקים שהשמידו את היבולים והשאירו את העם רעב ומפוחד בתוך מערות. בעיצומו של הייאוש, נגלה מלאך ה' אל גדעון וציווה עליו להושיע את ישראל. גדעון הצליח לגייס צבא של 32,000 לוחמים, אך מולם התייצב מחנה אויב מפלצתי שמנה לא פחות מ-135,000 איש.

למרות הנחיתות המספרית, פנה הקדוש ברוך הוא לגדעון ואמר לו משפט מדהים: "רב העם אשר איתך מיתתי את מדין בידם, פן יתפאר עלי ישראל לאמור ידי הושיעה לי".

ה' הבהיר שהצבא עדיין גדול מדי ועלול להוביל לחטא הגאווה, ומצווה על גדעון להתחיל במסע הניפוי.

בשלב הראשון קיים גדעון את הדין מפרשת שופטים והכריז שכל מי שירא וחרד מוזמן לעזוב, בתוך רגע קמו 22,000 לוחמים ושבו לביתם, וגדעון

נותר עם 10,000 איש.

אך הניפוי לא עצר שם. ה' הורה לו להוריד את הלוחמים לשתות מים מן המעיין, ושם נחלקו החיילים לשתי קבוצות: 9,700 איש כרעו על ברכיהם והורידו את ראשם אל המים ונפסלו (צורה שהעידה על הרגל של כריעה לעבודה זרה), ורק 300 לוחמים אחרונים נשארו עומדים, אספו מים בכפות ידיהם ושתו אותם.

אלו היו שלוש מאות הלוחמים שנבחרו להישאר בחזית מול צבא ענק של מאה שלושים וחמישים אלף איש.

כדי לחזק את ביטחונו של גדעון, שלח אותו ה' באותו הלילה למבצע ריגול חשאי בשולי מחנה מדין, שם שמע חייל מדייני מספר לחברו בבהלה על חלום המנבא את חורבנם ואת הניצחון של גדעון. כשגילה שהאויב כבר מוכה חרדה, חזר

בסוף פרשת שופטים התורה מלמדת אותנו את דיני המלחמה של עם ישראל, ומציבה תנאים מפתיעים המגבילים מי רשאי לצאת אל שדה הקרב ומי נדרש לארוז את חפציו ולשוב לביתו.

התורה קובעת באופן נחרץ כי ארבעה אנשים יזכו לפטור מיוחד ויחזרו לביתם פן ימותו במלחמה או יפגעו במערכה: מי שבנה בית חדש ולא חנכו, מי שנטע כרם וטרם חילל ואכל מפירותיו, מי שארש אישה ולא לקחה לחופה, ומי שהוא האיש הירא ורך הלבב.

לגבי האדם שארש אישה או מי שהוא ירא, הדעת מבירה ומקבלת את הגיונם של דברים, הרי אדם השרוי בפחד עמוק עלול להדביק בחרדתו את שאר הלוחמים ולשבור את רוחם של חבריו, ואדם שזה עתה התאסר אינו מרוכז כלל בלחימה שכן כל מחשבותיו ודאגותיו נתונים לארוסתו.

אבל מי שרק בנה בית או נטע כרם? כיצד ייתכן שעניינים חומריים ושוליים כל כך מקבלים משקל כה כבד עד שהם דוחים את חובת ההשתתפות במלחמה?

התשובה לתעלומה זו טומנת בחובה עיקרון רוחני וחינוכי עצום, שמשנה לחלוטין את כל מה שאנו יודעים על תפיסת הכוח האנושית. התורה הגדירה את התנאים הללו לא רק מסיבות פסיכולוגיות, אלא כמהלך אלוקי מכוון שנועד להילחם באויב הפנימי הגדול ביותר של האדם: חטא הגאווה והתחושה המסוכנת של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה".

בורא עולם ביקש למנוע מצב שבו עם ישראל יצא למערכה, ינחל ניצחון מוחץ, ואז יזקוף את ההצלחה לזרועו הצבאית.

מסיבה זו, התורה בחרה בכוונה להקטין ולצמצם מאוד את מספר החיילים שיוצאים לקרב. המטרה העמוקה הייתה להביא את הצבא שנשאר בשטח למצב שבו מבחינה הגיונית וטכנית אין להם שום סיכוי ריאלי לנצח בכוחות עצמם. כאשר החיילים מביטים מימיהם ושומאלה ורואים מחנה קטן ומצומצם, הם נאלצים להשיל מעליהם כל גרם של הסתמכות עצמית ולתלות את עיניהם ותקוותם אך ורק בבורא העולמים - ורק מתוך האמונה וההכנעה הזו הם ניצחו.

את ההוכחה ההיסטורית המפעימה לעיקרון הרוחני הזה אנו מוצאים בספר שופטים (פרקים ו' - י'), בסיפור המערכה המלא של גדעון השופט נגד צבא מדין. הרקע למלחמה היה קשה וכואב, במשך שבע שנים רצופות סבלו בני ישראל מפשיטות

א"ה מירי יום שלישי מתקיים שיעור תורה מפי הרב נדיה אטון

בבית הכנסת רינת מרים רחוב נהמן אביגד 2 באר שבע בשעה 20:00 בברכת ברוכים הבאים

דבר תורה לסעודה ראשונה

"כי האדם עץ השדה"

בפרשת השבוע מצווה אותנו התורה על איסור כריתת עצי פרי, ומנמקת זאת במילים: "כי האדם עץ השדה". שואלים חז"ל: מדוע בחרה התורה להשוות בין השניים? התשובה טמונה במסלול החיים המשותף להם. העץ מתחיל כשתיל קטן ורך; משקים אותו, מטפחים אותו בהתמדה, ולאט לאט הוא צומח עד שהוא מניב פירות משלו. כך בדיוק גם האדם - נולד כתינוק זעיר, מקבל חום, הזנה וטיפול, גדל ומביא לעולם דורות המשך. אך השיעור העמוק ביותר שהעץ מעניק לנו הוא החוסן הנדרש בעונות השנה. בחורף, העץ עובר ימים סוערים ויבשים. הוא עומד בשלכת, נראה קמל, ערום ונטול חיים, כאילו חסר סיכוי. אבל העץ לא מרים ידיים; הוא אוסף כוחות באדמה, מחזיק מעמד, ובסוף תמיד חוזר לפרוח באביב. זהו המסר העצום לחיים של כל אחד מאיתנו: אסור לעולם להתייאש. המשברים והתקופות הקשות שכולנו חווים - בזוגיות, בפרנסה, בבריאות או בנפש - הם לא סוף הסיפור, אלא רק החורף הזמני שלנו. דווקא מתוך הקושי וההתמדה נבנית הצמיחה הבאה. לא משנה כמה חשוך או קפוא כרגע, האביב האישי שלך יגיע.

דבר תורה לסעודה שנייה

אור החיים הקדוש

"מי האיש הירא ורך הלבב" - סוד הפחד הפנימי בפרשתנו, לפני היציאה למלחמה, השוטרים מכריזים: "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו". האור החיים הקדוש שואל: ממה הוא מפחד? חז"ל בגמרא (סוטה מד.) משיבים: זהו אדם שירא מעבירות שבידו. מסביר האור החיים שהחטא מייצר חרדה בתת-מודע. גם אם האדם שכח מהעבירה, ברגע האמת של המלחמה - הפחד הפנימי צף ומציף אותו. האור החיים גם מביא לכך ראייה מהפסוק בישיעיהו "פחדו בציון חטאים". הבית יוסף (סימן נ"ד) מביא לכך דוגמה חריפה מהירושלמי: אפילו עבירה קלה, כמו דיבור חולין בין 'ישתבח' ל'יצר', מכניסה פחד בליבו של האדם. הסיבה לכך היא שהנכנס למלחמה זקוק לנס, ומי שיש בידו עבירה אינו ראוי לו. המזל שלו, שמרגיש בסכנה הרוחנית, מפחיד אותו ומאותת לו לסגת. המסר שלנו לחיים: הפחדים וחוסר הביטחון שאנו פוגשים ברגעי משבר הם לעיתים קרובות סימנים של הנשמה שמשוה אצלנו לא מכוון. במקום להיבהל מהפחד, עלינו להקשיב לו, לעצור, לתקן את הדרוש לתקן ולבנות מחדש את החיבור שלנו. כשהלב נקי ומחובר - הפחדים נעלמים ואפשר לנצח.

דבר תורה לסעודה שלישית

פניני הבן איש חי

"ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו..." "רבי יוסי הגלילי אומר... זה המתירא מעבירות שבידו" (סוטה מד.). הדגשה מיוחדת ישנה ל"עבירות שבידו", מה הן העבירות הללו המתייחסות דווקא אל הידיים? כידוע שאופיו ותכונותיו של האדם רשומות בשרטוטי ידו, ואודותיו נאמרה "חכמת היד" להבנת קווי הידיים, כמפורש בזוהר הקדוש, אם כך גם העוונות נרשמים וניכרים שם למבינים, לעומת סוגי עוונות הנרשמים בשרטוטי המצח, וגלויים לחכמת האלוקים. אך בעוד שעל המצח נרשמות העבירות החמורות, הרי על הידיים נרשמות העבירות הקלות, אלו שהאדם דש בעקביו. ואכן, הסיבה שאין האדם מרגיש בחומרתן נעוצה בכך שהן מיוסדות על התכונות החומריות שיש באדם, ומהן נובעות עבירות הללו כגון: לשון הרע, גאווה, וכדומה. בעלי העבירות החמורות לא יצאו כלל למלחמה, הכרזת משוה המלחמה דרושה אפוא רק עבור בעלי עבירות שהן קלות בעיני אדם, המסומנות כאמור בסימני הידיים. לגבי חטאים 'קטנים' הללו, אשר האדם אינו מרגיש בעצמו כי "בעל עוון" הוא, וכי מלכתחילה הוא חש בטוח לצאת למלחמה, אז מגיעה ההכרזה המיועדת עבורו, שישבו לביתו!

דבר תורה לסעודה רביעית

הרב רבי שמשון חיים בעל "זרע שמשון"

הרב נולד במדינה לנחמן מיכאל נחמני. אימו היא בתו של רבי יהודה מצליח פאדובה, רב הקהילה במדינה. לרבנו שמשון חיים היה בן יחיד ומיוחד שנפטר בחיי אביו. אמר ר' שמשון חיים אין לי זרע שימשיך אותי, הזרע שלי הוא ספר החידושים על התורה וחמש מגילות שנקרא "זרע שמשון" וכך כתב בהקדמה לספרו: "ללמוד בספר זה בפרט לאחר מותי כי לימודם יהיה להשיב נפש ולעידון רוח ולזכות נשמתו וצדקה תהיה להם וצדקתם תעמוד לעד לאכול בעוה"ז ולשבוע לעולם הבא ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במוות תלאת: בני חיי ומזוני טבי בדוכותא תלו." "אני בעניי ובמריית לבבי הולך ובוכה על כי אין לי בנים וזרע יעבדוני אחרי מותי... להישאר אחרי ברכה ולהיות שמי לזיכרון". הרב הבטיח הבטחה גדולה ונוראה שכל מי שיקבע עיתים ללימוד בספר זה: "ועיניכם תיראנה בנים ובני בנים... בתים מלאים כל טוב, גם עושר וגם כבוד לא יסופו מזרעכם". **רבים רבים נושעו בזכות קביעות ולימוד בספר, מחלות נעלמו, שידוכים שנפתחו, פרנסה, זרע של קיימא.** בתשעה באב ה'תקל"ט הרב נחמני נפל ונפצע, בהיותו בגיל 73 וכחודש לאחר מכן הוא נפטר ברג' אמיליה. בצוואתו ציווה לחלק את ממונו לעניים, ושלא יספרו כלל בשבחו, מלבד זאת - שרצה לזכות את הרבים, להעמיד תלמידים, ולחדש חידושי תורה אמיתיים. **אי"ה יום רביעי ו' אלול יום הילולתו זיע"א**

לכרבה והצלחה

שיר בת אושרת
בן ציון בן מירב

לדפאה שלמה

רעות עזיזה
בת רותי
ענת איילה
בת מרים

למנחם עולם ברחמי ר"י

שידן נועה
בת אסתר
יעל ז"ל
בת אורה תחי'
ת.נ.צ.ב.ה

למנחם עולם ברחמי ר"י

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
ת.נ.צ.ב.ה

למנחם עולם ברחמי ר"י

חנה בת חפסה
ימנה בת חנה
ינית בת רחל
ת.נ.צ.ב.ה

דיון משפחתי עם הרב יצחק זילברשטין

שו"ת עם הרה"ג הרב אורן נזרית

שו"ת עם הרה"ג הרב בנימין חותה

הלכות שבת

שאלה: האם מותר לשנוא רשעים מפורסמים ולקללם.
תשובה: אין לשנוא או לקלל רשעים מפורסמים, אלא אם כן יודע שאינם תינוקות שנשבו והוכיחם ולא חזרו בהם ועושים את פשעם להכעיס, והנכון לשנאותם מצד הרע שבהם, ולאחריהם מצד הטוב הגנוז בהם הוא ניצוץ אלקות המחיה את נפשם האלוקית, ולעורר עליהם רחמים.

שאלה: האם מותר לצרף אדם אפיקורס למניין?
מי שעובר עבירות להכעיס - אפילו בדבר אחד דינו כגוי ואינו מצטרף למניין. ודוקא אלו אשר חונכו מקטנותם על ברכי התורה והמצוות, ופרקו עול, אפילו עדיין שומרים שבת ואינם כופרים בעיקרי האמונה, אם במזיד ובשאת נפש מזלזלים באחד ממצוות התורה או דרבנן, וכל שכן אם אינם מתפללים או אינם מניחים תפילין או הולכים בגילוי ראש, אינם מצטרפים למניין.

ואם ניכר עליהם שלא מחמת זלזול עושים כן אלא יצרם תקפם, הרי זה כעובר לתיאבון ומצטרף למנין. אומנם המחללים שבת בפרהסיא או הכופרים באחד מעיקרי האמונה (י"ג עקרים), בכל ענין אין מצטרפים למנין, ואפילו עשייתם לתיאבון (כשאינם עוברים על כך כח להכעיס). והחילונים שאבותיהם כבר פשו מדרכי ציבור, ונתגדלו ללא תורה ומצוות, כתבו האחרונים ללמד זכות לקרבם ולצרפם במקום צורך, ובפרט כשבאים לבית הכנסת על מנת להתפלל ולומר קדיש וכדו' ואפילו שהם מחללים שבת בפרהסיא, ויודעים שהתורה אסרה, אבל אינם יודעים חומר האיסור.

בקומתו הראשונה של בנן ישנה חנות למכר מוצרי תינוקות. בעל החנות נוהג בשעות מסוימות במהלך היום, להוציא מעט מסחורתו, אמבטיית תינוקות ועגלות, על חלק קטן מהמדרקה. מספר שנים החליטו לתבוע את בעל החנות לדין תורה, משום שלטענתם, הסחורה גורמת להציר את הדירה שהיכת לרבים. הדינים הגיעו אל הבנן, והתשמותם הייתה, שהסחורה המצבת במתחם הצר הסמוך לפתח החנות, אינה מפריעה להלון במדרקה הרחבה. משפך, הכרעת בית הדין הייתה, שבעל החנות ראוי להמשיך להציב את סחורתו באותו מתחם. כל השנים קבלו בהבנה את פסק הדין. מלבד שכן אחד, שהרבה לקבל על הדינים שפסקו לרעתו. למחרת, ארע דבר מזעזע בביתו של אותו שכן. בנו הקטן, בן השנתיים, שחק במרפסת הדירה. פגבור זמן מה, הבחינה בעלת הבית כי קולו של בנה התינוק אינו נשמע כלל. האשה ובצלה החלו לחפש את התינוק בכל פנה בדירה. לפתע, הבחינו בעל הבית בשלחן הנצב ליד המעקה במרפסת, וחשב בלבו, שמא התינוק טפס עליו ו... בני הזוג רצו לעבר המעקה, ומתוך אימה נוראה התבוננו למטה, ואכן, מצאו את הילדם בן השנתיים שם למטה... הילד היה חי ושלם! התברר שהתינוק טפס על המעקה, ויצא למטה הישר לתוך ערמה גבוהה של אמבטיית תינוקות, אותה העמיד מידענו בעל החנות מהקומה הראשונה, עליו התלונן כל כך אבי התינוק... כשנחת התינוק ישירות לתוך, נשברה האמבטיה הראשונה, השנייה נסדקה, ושאר האמבטיית נשאר שולמות. אלו חלילה לא היו מנחות שם, היה התינוק נופל ונחבט בעצמה על המדרקה, ומי יודע אם היה נשאר בחיים... כמובן שעכשיו מתחרט האב על ההתנגדות החריפה שלו להעמדת האמבטיית של המוכר, ואף לבית הדין נגד עוד באותו היום, בכדי לבקש סליחה ומחילה על שהעז פגוע לקבל ולתורסר פגוד פסק הדין.

ומה השאלה שהתעוררה פעת? - האם צריך אבי הילד לשלם לבעל החנות עבור האמבטיית שנשברה?...

תשובה:

שנינו במסכת בבא קמא (נ"ה): "נפלה לגנה ונהגית - משלמת מה שנהגית", כלומר: בהמה שנתפלה, מחמת אנס, מגג בעליה לגנת השכן, ונחתה על גבי פרות שהיו בגנה (והפרות הזקו), ובכך נצלה מפגיעה, אי חיב בעליה לשלם לבעל הפרות מדין "נהגה", עבור ההנאה שהייתה לו בכך שבהמתו נפלה על הפרות, ונצלה מחבטה וחבלה קשה אלו הייתה נופלת על הקרקע. (וישלים כסום שהיה נותן כדי שבהמתו תפול על הפרות ולא על הקרקע. מאירי להלן ר"ז).

והיה מקום ללמוד מכאן אף לשאלתנו, שיתחייב האב לשלם עבור ההנאה העצומה שיש לו בכך שבנו נפל על האמבטיית, ולא, חלילה, על הקרקע.

ברם, נראה לחלק: בהמתו של אדם, נחשבת ל"ממונו" (ככל נכס קניניו שלו), ומשפך, כשנפלה על הפרות ונצלה מהזקק, הרי שנגרמה לבעל בהמה טובה ממונית הודות לפרותיו של חברו, ולכן חיב לשלם עבור ההנאה הממונית שפסקה קבל מחברו, (קבלת קפה, תשלום קפה).

אבל בנו של אדם אינו נחשב ל"ממונו" שלו, (בדאי שעל האב מוטלת האחריות לדאג לבנו הקטן, וחיב במזונותיו ורפואתו, אף חובות אלו כלפי בנו אינם מחייבות אותו ל"בעלים" עליו), וממילא, אין זה נחשב שהאב קבל הנאה ממונית מבעל האמבטיית, ולכן אינו חיב לשלם לו. לסיכום: נראה שאין חיוב לשלם עבור נזקי האמבטיית.

שאלה: האם מותר בשבת לחצות כביש כשחילונוי מחלל שבת עוצר את רכבו ונותן לעבור האם זה נחשב להנאה ממעשה שבת.
תשובה: מותר לעבור ללא חשש אבל אסור לקפוץ לכביש ולגרום לבעל הרכב לעצור רכבו מחמת כן.

שאלה: האם מותר בשבת לחצות ברגל במעבר חציה כשהרמזור באור אדום להולכי הרגל.
תשובה: אסור הדבר.

שאלה: אדם שקיבל תו זיכוי במתנה למימוש בחנות המחללת שבת, האם מותר להשתמש בתו קניה זה.
תשובה: מותר להשתמש בתו זה ללא חשש.

שאלה: האם מותר ביום חול לצפות בסרט יום הולדת שהסריטו בשבת.
תשובה: מותר ליהנות ולצפות ביום חול בסרט יום הולדת שנעשה באיסור בשבת.

שאלה: האם מותר בשבת להניח לקטן טיטול שיש בו צבע משתנה לפי הרטיבות שבטיטול.
תשובה: מותר הדבר ללא חשש.

שאלה: האם מותר בשבת ויום טוב להפוך מקלות ריח בבקבוק כדי שיפיצו ריח.
תשובה: מותר לעשות כן.

לדפואה שלומה

לברכה והצלחה

לדפואה שלומה

לדפואה שלומה

לזיווג הגון

סולטנה
בת פרחיה
שמעון יעקב
בן סולטנה

חיים לוי וב"ב
דון דבקה
הודיה לוי
אלמוז לוי
בן שולמית

יוסף לוי
בן ויקטוריה
נועה בת יפה
דוד בן טטאניה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מירה מרים
בת רחל

שירה
בת ציפורה
חיים בן זיוה

"אדון הסליחות בוחזן לבבות..."

דיני הסליחות

קטעי הסליחות בארמית

הסליחות שנתקנו בלשון ארמית (תרגום), כגון "רחמנא", "מחי ומסי", "דעני לעניי ענינך", "מרנא דבשמיא", אין ליחיד לאומרם, מפני שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי, ורק אם יש מניין בבית הכנסת אומרים אותם, שהציבור אינו זקוק לעזרת מלאכי השרת, שהשכינה עמהם.

דקדוק

האומרים סליחות בחצות לילה, כשמגיעים לומר: "רבנו של עולם אתוודה על עבירות קלות וחמורות", יאמרו: בלילה 'בתוך' אשמורות, ולא בלילה 'לסוף' אשמורות. והאומרים סליחות ביום, ידלגו על כל קטע זה (וכן מה שנוהגים לומר בתחילת הסליחות "קמתי באשמורת לבקש וכו'") הנוהגים לומר סליחות בחצות הלילה לא יאמרו נוסח זה).

אמירת י"ג מידות

כשאומר השליח צבור תיבות ה' ה', יש לכפוף קומתו קצת בשחייה, ואין צריך להרים עקביו מהקרקע כשאומר ה' ה' כמו שעושים בקדושה, אלא יישר רגליו ויאמר ה' י"ג מדות בכוונה. ויש נוהגים להרים עקביהם כשאומרים ה' ה', כדרך שעושים בקדושה.

ברכות התורה לפני הסליחות

אדם שנוהג לומר סליחות בחצות הלילה, ונרדם על מיטתו לפני הסליחות, צריך לברך ברכות התורה (בלי ברכות השחר), לפני שמתחיל לומר סליחות (אפילו שבדעתו לחזור לישון אחרי הסליחות). וכשיקום משנתו בבוקר צריך לחזור ולקרוא שוב פעם ברכות התורה (יחד עם ברכות השחר) אף על פי שקראם כבר פעם אחת בלילה, מכיוון שישן שינת קבע על מיטתו.

ברכות השחר לפני הסליחות לקמים באשמורת

אדם שקם באשמורת לומר סליחות צריך לברך ברכות השחר (עם ברכות התורה) לפני הסליחות, ואפילו שעדיין לא עלה השחר יכול לברך ברכות השחר אם בדעתו להישאר ער עד לאחר עלות השחר.

לאכול לפני הסליחות

הקמים באשמורת הבוקר לאמירת סליחות, בחודש אלול, וחלש לבם, ורוצים לטעום מיני עוגה ופירות, אם לא עלה עמוד השחר מעיקר הדין רשאים לאכול. ויש להזהר שאם עלה עמוד השחר אסור להם לטעום, מלבד כוס תה או קפה (ובזה מותר אפילו עם סוכר). אומנם לפי הזהר הקדוש כל שישן בלילה, וניעור, אפילו קודם עמוד השחר לא יטעם כלום, ורק מים או קפה ותה מותר (משנ"ב סי' פט ס"ק כח). (וי"א שלדעת הזהר אסור אפילו לשתות לפני עלות השחר כף החיים פלאגי סימן י"א).

מצוה הבאה בעבירה

אותם אנשים משכימי קום בעוד לילה לאמירת הסליחות, יש להם להזהר שלא להפריע את מנוחתם של בני הבית, וכל שכן שלא להערים להכין תה או קפה, והעושה כן, עברה היא בידו, ויוצא שכרו בהפסדו.

חודש אלול כבר כאן, ויחד איתו מגיעים קולות השופר וריגושי הסליחות. כדי שהתפילות והתחנונים שלנו יעלו לרצון ויפעלו את פעולתם, עלינו להכיר את ההלכות והמנהגים שמלווים ימים קדושים אלו. במדור זה נצלול יחד להלכות הסליחות, כדי להגיע לימי הדין מוכנים, מדויקים ומחוברים יותר למקור.

דיני אמירת סליחות

מנהג הספרדים להתחיל באמירת הסליחות, החל מיום אחר ראש חודש אלול עד יום הכפורים. ואם חל יום ב' באלול בשבת (כמו השנה), מתחילים לומר סליחות ביום ג' באלול (ליל ראשון).

טעם אמירת הסליחות

טעם אמירת הסליחות, משום שמסורת בידינו שמשנה רבינו ע"ה עלה להביא את הלוחות השניות בראש חודש אלול וירד עם הלוחות ביום הכפורים, וכל ארבעים יום הללו היו ימי רחמים ורצון לכל עם ישראל. וביום הכפורים נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל בשמחה, ואמר למשה "סלחתי כדברך", ולכן נקבע יום הכפורים ליום מחילה סליחה וכפרה.

זמן אמירת הסליחות

בזמן אמירת הסליחות ישנם כמה מעלות:

- א. המעלה הטובה ביותר הוא אשמורת הבוקר כחצי שעה קודם עלות השחר, מכיוון שבזמן זה הקב"ה שט בעולם והוא עת רצון לקבלת התפילות (משנ"ב סימן תקפ"א סק"א).
- ב. אדם שקשה לו לקום בשעה זו, יכול להתחיל באמירת הסליחות מחצות הלילה ואילך, שאז הוא עת רצון. (אך בחצי הראשון של הלילה אסור לומר סליחות ושלש עשרה מדות).
- ג. אפשר לומר סליחות במשך היום עד השקיעה.

סליחות לפני חצות הלילה

יחיד שנמצא בבית כנסת שנוהגים שם לומר סליחות (י"ג מידות) לפני חצות הלילה, אינו רשאי להצטרף אליהם, אלא ישב בדד וידום, ולא יענה עמיהם שלש עשרה מדות וכו'. ואדרבה יש לבטל מנהגם זה.

אומנם אפשר להתחיל לומר את הפיוטים שלפני י"ג מידות לפני חצות הלילה (סמוך לחצות הלילה) וכשיגיעו לי"ג מידות יגיע זמן חצות הלילה.

סדקו את הבדקוד המצורף
והצטרפו אלינו לאתר "אור הנד",
באתר זה תוכלו לקבל את העלונים מכל
השנים סרטונים ושיעורים בהלכה ובאגדה
באהבה רבה

לפנא שלומה

דורית
בת עמליה
יצחק בן חנה
ענת איילה
בת מרים

לברכה והצלחה

מרדכי ויפה
מזרנו וב"ב
ליאור ושיר
מזרנו

לברכה והצלחה

אלג'ריה
בת מרים
מרים (מידר)
בת רות